

Zapisnik sestanka s predstavniki OSIC-ev in ARRS

- Namen sestanka:** Pregled in reševanje problemov pri katalogizaciji, verifikaciji in vrednotenju bibliografskih enot, ki se upoštevajo pri vrednotenju raziskovalne uspešnosti
- Kraj/čas:** ARRS, Ljubljana, 21. 4. 2015, od 10.00 do 15.30, in IZUM, Maribor, 21. 5. 2015, od 10.00 do 18.15
- Prisotni predstavniki OSIC-ev:** mag. Janez Jug, Mira Vončina (na obeh) (OSICD), Simona Frankl, dr. Luka Vidmar (na obeh), Martin Grum (na drugem) (OSICH), dr. Mira Vovk-Avšič, Iztok Skulj (na obeh) (OSICT), mag. Irena Sajovic, Barbara Bohar Bobnar (na obeh) (OSICN), dr. Tomaž Bartol (na prvem), dr. Karmen Stopar (na drugem) (OSICB), dr. Jure Dimec (na prvem), Irena Janjič (na obeh) (OSICM)
- Prisotni predstavniki IZUM-a:** Davor Šoštarič (na prvem), Tadeja Brešar, Lidija Curk, Apolonija Marolt Zupan, Branko Kurnjek (na obeh), Darinka Šeško (na drugem)
- Prisotni predstavniki ARRS-ja:** dr. József Györkös, Marija Žvar (na prvem)
- Prisotni predstavniki NUK-a:** Irena Sešek (na drugem pri točki 7)

Vsebina in dogovori:

Na začetku prvega sestanka je v prostorih ARRS v Ljubljani udeležence pozdravil Davor Šoštarič, direktor IZUM-a. Po uvodnem nagovoru je bil sprejet sklep o navzočnosti predstavnika NUK-a pri tistih točkah sestankov z OSIC-i in ARRS, ki se neposredno navezujejo na katalogizacijo.

Med sestankom se je zbranim pridružil tudi direktor ARRS dr. József Györkös, ki je po pozdravnem nagovoru in svoji formalni predstavitvi v funkciji direktorja ARRS predstavil novosti in usmeritve delovanja ARRS, s katerimi se ukvarja usmerjevalna skupina. Skupina trenutno dela tudi na sprejetju usklajevalnega poročila.

Predstavil je tudi dva predloga poenostavitve, in sicer:

- a) uveljavitev pravila 10/10 – štelu bi deset najbolj uveljavljenih del avtorja v zadnjih desetih letih,

b) ocene A1, A2 in A3 se ne bi več seštevale; največje spremembe naj bi bile pri A3.

Pričakuje čimprejšnjo spremembo pravilnika. Pri pripravi bodo proučeni tudi novi predlogi, sprejeti na sestankih s predstavniki OSIC-ev.

Dr. Györkös se je strinjal s predlogom mag. Juga, da bi imeli predstavniki OSIC-ev dostop do zapisnikov sestankov znanstvenih svetov ved, in je ta predlog potrdil.

Predstavniki IZUM-a so pred prvim sestankom zbrali vprašanja, predloge in pripombe katalogizatorjev in predstavnikov OSIC-ev, ki delajo v sistemu COBISS.SI. Ta vprašanja, predlogi in pripombe so zbrani v enem dokumentu, ki so ga predali udeležencem v obravnavo. Dokument z devetnajstimi točkami je bil na sestanku temeljno delovno gradivo. Udeleženci so zbrane probleme obravnavali po vrstnem redu in za večino (obravnavanih) točk podali sklep ali priporočilo, pri posameznih točkah pa samo pojasnilo.

Na nadaljevalnem sestanku, 21. 5. 2015 v prostorih IZUM-a v Mariboru, so udeleženci obravnavali točke dnevnega reda, ki niso bile obravnavane na sestanku 21. 4. 2015 oz. pri katerih še ni bilo sprejetih sklepov. Pri sedmi točki dnevnega reda je na povabilo sodelovala tudi Irena Sešek, predstavnica NUK-a.

V nadaljevanju so pri posameznih točkah podani sklepi, priporočila ali pojasnila z obeh sestankov.

1. Problematika objav konferenčnih prispevkov v revijah (tip 1.08 =>1.01)

IZUM je izpostavil problematiko konferenčnih prispevkov (tipov 1.06 in 1.08), objavljenih v rednih številkah revij, ki sodijo v kategorijo 1.A, ali 1.B, in problematiko pretvarjanja teh tipov v tip 1.01. V januarju 2015 je IZUM ob namestitvi nove verzije programske opreme Bibliografije, V5.1, začel zaradi določenih sprememb v pravilniku (pa tudi zaradi poenotenja izpisov in statistik) zapise izpisovati pod tipom, ki je dejansko vnesen v zapis (točkovanje je ostalo enako kot prej). Ob tem se je izkazalo, da so imeli tip 1.08 tudi nekateri zapisi, ki bi že v osnovi lahko imeli tip 1.01.

SKLEP:

- Članki, ki so bili spremenjeni ali napisani posebej za revijo, dobijo tip 1.01, 1.02 ali 1.03. Konferenčni prispevki dobijo tip 1.06 ali 1.08, točkujejo pa se enako kot članki v primerih, ko tako določa pravilnik. Pretvarjanja tipa 1.06 ali 1.08 v tip 1.01 v izpisu ne bo več. Bibliografskega zapisa za zbornik s tipom 2.31 ali 2.32 za redno številko revije ne bi bilo več treba kreirati, saj bi to v zapisih za članke urejali z novimi kodami v polju 970.
- ARRS-ju se predlaga, da bi se konferenčni prispevki tudi v revijah kategorije 1C vrednotili kot članki.

2. Celotni prispevki, objavljeni v zbornikih, v katerih so objavljeni pretežno le izvlečki/povzetki

OSIC-i so opozorili na problematiko zbornikov, v katerih je objavljenih le nekaj celotnih prispevkov, večinoma pa so objavljeni izvlečki/povzetki.

SKLEP:

- Večina vsebine (najmanj 50 % prispevkov) publikacije odreja vrsto publikacije. O izjemah odloča za znanost pristojna državna institucija.
- Ob obravnavi te točke je bilo dogovorjeno, da se dikcija »O izjemah odloča za znanost pristojna državna institucija« navede v dokumentu *Tipologija dokumentov/del za vodenje bibliografij v sistemu COBISS*, in sicer v »Dodatnih pojasnilih in navodilih«. Pri posameznih tipih tega ni treba (več) posebej navajati.

3. Plenilske založbe

OSIC-i so opozorili, da je treba sistemsko pristopiti k obravnavi plenilskih založb in pripraviti ustrezne sezname takšnih založb. Gre za neuveljavljene založbe, ki uporabljajo model »avtor plača objavo«, pri čemer se poslužujejo nepoštenih praks, kot je umetno višanje ugleda z lažnim navajanjem sodelavcev in nižanjem (ali celo odsotnostjo) standardov znanstvene recenzije. Ciljajo predvsem na manj izkušene raziskovalce, ki ne poznajo meril ugleda v znanstvenem založništvu, nekateri raziskovalci pa pri njih objavljajo tudi načrtno, saj si tako na lahek način višajo število objav.

SKLEP:

- Pripravijo se sezname plenilskih (izločenih oz. neupoštevanih) založb.
- OSICD bo pripravil predlog za pravilnik, da se plenilske založbe izključijo iz znanstvenega točkovanja.
- Na seznam založb se doda opomba o tem, da je seznam v reviziji.
- Pozovejo se znanstveni sveti ved, da preverijo obstoječi seznam založb in pripravijo novega.
- Uvedejo se sezname založb po letih (od leta 2015 dalje).

4. Plenilske revije

ARRS in OSIC-i so izpostavili problematiko obravnave plenilskih revij in njihovo objavo na ustreznih seznamih.

SKLEP:

- Če se na letnem seznamu mednarodnih baz podatkov pojavi revija, za katero se ugotovi, da je plenilska, se le-ta izloči s seznama. Na ta način se članki v takšni reviji ne bodo uvrščali v znanstveno uspešnost.

5. Napake v bazah podatkov

V bazah podatkov (npr. Scopus) se občasno pojavljajo napake pri razvrščanju po predmetnih področjih; posledica tega sta napačna kategorizacija in točkovanje.

POJASNILO: IZUM je glede napak v bazah podatkov (Scopus ...) prisotne še enkrat seznanil z vsebino, zapisano v predloženem gradivu, in poudaril, da morebitne (odkrite) napake IZUM posreduje v Scopus, kjer te napake običajno odpravijo. Prisotni so bili seznanjeni tudi z možnostjo, da lahko prošnje za popravke napak v Scopus preko spletnega obrazca javijo tudi OSIC-i ali avtorji sami. S to možnostjo bi bilo treba avtorje seznaniti oz. jih nanjo opozoriti.

SKLEP:

- V dodatna navodila katalogizatorjem se doda točka s povezavami do obrazcev.

6. Slovaropisje in leksikografska dela

OSIC-i so ponovno izpostavili potrebo po uvedbi novih tipov za področje slovaropisja in leksikografije.

POJASNILO: IZUM je opozoril na programske/tehnične omejitve vnosa zelo velikega števila avtorjev v posamezen bibliografski zapis.

SKLEP:

- Na predlog OSICH se uvedeta dva nova tipa: 2.26 *Temeljni znanstveni slovar in leksikon* ter 2.27 *Znanstveni terminološki slovar, enciklopedija in tematski leksikon*.
- OSICH pripravi predlog vrednotenja in besedilo za nov pravilnik ARRS (priloga 1 pravilnika).
- ARRS-ju se predlaga, da bi uredniki za dela tipa 2.26 ali 2.27 dobili enako število točk kot avtorji znanstvenih monografij.
- Zapisi za posamezna gesla se kreirajo samo takrat, kadar je avtorstvo gesla razvidno.
- Vse zapise tipa 2.26 ali 2.27 verificira OSICH.

7. Problematika večzvezkovnih monografij

Kadar je pri monografijah v več zvezkih kreiran le en zapis, to vpliva na vrednotenje, saj avtor točke prejme samo za en zvezek, ne glede na to, koliko zvezkov je v resnici napisal.

POJASNILO: Pri obravnavi problematike obdelave monografij v več zvezkih je na povabilo sodelovala tudi Irena Sešek, predstavnica NUK-a. Na kratko je orisala zgodovino obdelave monografij v več zvezkih, ter dileme, na podlagi katerih so se v NUK-u odzvali v dopisu, v katerem so obravnavali omenjeno problematiko. Tadeja Brešar je povedala, da se je o tej temi pogovarjala z Ireno Kavčič, predsednico Komisije za katalogizacijo, ki je predlagala, da bi Komisija za katalogizacijo na eno od naslednjih sej ponovno uvrstila problematiko obdelave zbranih del.

SKLEP:

- Pozove se Komisijo za katalogizacijo, da na naslednjo sejo ponovno uvrsti problematiko obdelave monografij v več delih.
- Komisiji se predlaga, da sprejme ustrezne sklepe, s katerimi bi bilo v določenih primerih dovoljeno monografije v več delih bibliografsko obdelati na enega od obeh načinov: v enem ali več zapisih.

8. Problematika CIP-zapisov in DOI

Zapise za sestavne dele (članke), ki so še v tisku, lahko kreiramo, če so za to izpolnjeni vsi naslednji pogoji: članek je bil sprejet v objavo, na spletni strani založnika je že objavljeno celotno besedilo članka in članku je bil dodeljen identifikator DOI. So pa OSIC-i opozorili, da se pojavljajo primeri, ko revija nima DOI-števil, zato tretji pogoj za kreiranje zapisa ni izpolnjen.

SKLEP:

- Do nadaljnjega se pravila glede CIP zapisov za sestavne dele ne bodo spreminjala.
- Do naslednjega sestanka je treba spremljati problematiko in pripraviti morebitne primere (ISSN-številke revij s faktorjem vpliva, ki nimajo DOI), ki bi bili argument za morebitne potrebne spremembe.

9. Problematika že sprejetih sklepov prejšnjega sestanka

9.1. Pisma urednikom

OSIC-i so izpostavili problem tipa za pisma urednikom (angl. *letters to the editor*), objavljenih v obliki komentarjev k člankom.

SKLEP:

- Dopolni se tip 1.03 v skladu s predlogom IZUM-a (pisma urednikom sodijo v tip 1.21, razen kadar vsebujejo tudi lastne raziskovalne izsledke in ustrezajo definiciji za tip 1.03).

9.2. Uvedba tipa 1.11 – Objavljeni povzetek strokovnega prispevka na konferenci (vabljeni predavanja)

Tip 1.11 še ni implementiran.

POJASNILO: Za morebitno uvedbo novih tipov je najprej treba počakati na nov pravilnik, ki bo omogočil vrednotenje takšnih del.

9.3. Dopolnitve pravilnika

SKLEP:

- V skladu z dogovorom z dr. Györkösem bomo predloge dopolnitev predali ARRS-ju.

9.4. Sprememba v nazivu tipov 2.18 in 2.19

SKLEP:

- Naziv tipa 2.18 se spremeni v: *2.18 – Raziskovalni in dokumentarni film, zvočna ali video publikacija*.
- Tip 2.19 ostane nespremenjen.

9.5. Razširitev uporabe podpolja 970b – skupno število avtorjev

SKLEP:

- Razširitev uporabe podpolja 970b ni potrebna.
- OSICH pripravi predlog novega tipa 2.28 *Znanstvenokritična izdaja vira* in predlog vrednotenja za nov pravilnik ARRS.
- Vse zapise s tipom 2.28 verificira OSICH.
- ARRS-ju se predlaga, da bi bili uredniki znanstvenokritičnih študij točkovani enako kot avtorji, saj so avtorji znanstvenokritičnih del na publikacijah navedeni kot uredniki.

10. Podvojeni zapisi v COBISS-u: tip 1.01, ki je hkrati monografska publikacija za potrebe izposoje

S tipom 1.01 se lahko katalogizira tudi neki prispevek, ki zajema celotno številko serijske publikacije. Če je ta prispevek indeksiran kot prispevek tudi v WoS, je tipologija pravilna, saj se tak prispevek upošteva tudi pri scientometričnih kriterijih sistema WoS. Za potrebe izposoje pa se lahko tak prispevek obdela tudi kot monografija – tematska številka revije. V takšnih primerih nastopi težava z dodelitvijo tipologije (tip 2.01 ni primeren, ker je prispevek v avtorjevi bibliografiji že upoštevan kot prispevek s tipom 1.01).

SKLEP:

- Sprejet je bil predlog OSIC-ev, da se takim dokumentom lahko dodeli le tip 2.25.

11. Objavljeni popravki (angl. *corrigendum*)

OSIC-i so opozorili, da se objavljeni, zgolj popravljeni verziji članka (angl. *corrigendum*) ne bi smelo dodeliti tipologije, kot jo ima verzija prejšnjega (originalnega) članka.

POJASNILO: IZUM je pojasnil, da je problematika že razrešena z uvedbo podpolja 970e, kjer lahko z vrednostjo *I – izloči se iz točkovanja* dokument izločimo iz točkovanja. Takšni dokumenti (četudi so ponovljeni in nepopolni) morajo v določenih primerih zaradi morebitnih citatov imeti znanstveno tipologijo.

12. Novi sezname baz podatkov za leto 2015

IZUM je opozoril, da je treba pripraviti nove sezname baz podatkov.

SKLEP:

- Začeti je treba pripravo novih seznamov baz za leto 2015.
- OSIC-i pošljejo IZUM-u sezname revij v bazah ter tudi povezave do spletnih strani mednarodnih baz podatkov.
- OSICH pripravi pojasnilo glede revij, ki se upoštevajo v bazi RILM.
- IZUM pri bazi DOAJ napiše, da le-ta pokriva vsa področja.
- IZUM pošlje OSIC-em sezname revij, ki so v letu 2014 izpadli iz MBP, da le-ti v okviru znanstvenih svetov ved presodijo, ali se revije s teh seznamov lahko uvrstijo na seznam, ki sodi v kategorijo 1D.

13. Prevodi v kitajski in japonski jezik

Pri prevodih prispevkov v jezike, ki uporabljajo pismenke, so zaradi specifičnosti glede dolžine OSIC-i predlagali, da se za osnovo upošteva dolžina izvirnika, zapisanega v latinici (cirilici ...).

SKLEP:

- OSICH pridobi mnenje Oddelka za azijske in afriške študije glede dolžine besedila pri prevodih v kitajski in japonski jezik.

Tip 3.14 (*Predavanje na tuji univerzi*)

Nekateri raziskovalci želijo, da se tip 3.14 vnese tudi za daljša gostovanja, ne samo za enkratna vabljenega predavanja. Kot je poudaril IZUM, so nekateri knjižničarji opozorili tudi na dejstvo, da v 2. skupini manjka tip, vzporeden tipu 3.14.

SKLEP:

- Tip 3.14 ostane nespremenjen.
- Nov tip iz 2. skupine se zaenkrat ne uvaja.

14. Raziskovalne naloge v osnovnih in srednjih šolah

V osnovnih in srednjih šolah učenci in dijaki pod mentorstvom izdelujejo raziskovalne naloge. Pojavilo se je vprašanje, ali naj se v zapise za takšne raziskovalne naloge vnaša tipologija.

SKLEP:

- Vnos tipologije v zapise za raziskovalne naloge v osnovnih in srednjih šolah ni sporen (običajno je to tip 2.25). Če je vsebina raziskovalne naloge skladna z definicijo tipa 2.12, se jo v zapis lahko vnese. V dvomljivih primerih o upravičenosti tipa 2.12 se lahko knjižničarji obrnejo na pristojni OSIC.

15. Vabljenega predavanja

Nekateri raziskovalci menijo, da imajo vsa predavanja, ki imajo vabilo (ki sicer ni rutinsko), status vabljenega predavanja, četudi to predavanje ni uvodno ali zaključno.

SKLEP:

- V razlagi tipov 1.06, 1.07 in 1.10 se v prvem stavku briše besedilo »... ali dokazljivo s povabilom organizatorja konference ...«. Status vabljenega predavanja mora biti razviden iz programa konference. Definicija pomena vabljenega predavanja se doda tudi v tipa 1.11 in 3.16.

16. Nov tip 2.29 Model

Gre za pravno zavarovan zunanji videz izdelka, ki je nov in ima individualno naravo, hkrati pa je rezultat znanstvenoraziskovalnega dela na področju oblikovanja izdelka; poleg tega mora ustrezati določenim zahtevam delovanja oziroma izboljšavam delovanja izdelka (Locarnska klasifikacija).

SKLEP:

- Na predlog OSICT se uvede nov tip 2.29 Model.
- Vse zapise s tipom 2.29 verificira OSICT.
- ARRS-ju se predlaga vrednotenje modela s 50 znanstvenimi točkami.

17. Problemi verificiranja znanstvene monografije (tip 2.01)

OSIC-i so opozorili, da se pri verificiranju znanstvenih monografij (2.01) v nekaterih primerih pojavljajo dileme glede uvrščanja del v tip 2.01 (pri ponovno objavljenih doktoratih,

publikacijah COST, izdanih pri znanstvenih založbah, univerzitetnih učbenikih, ki ustrezajo znanstveni monografiji, in pri ponovno objavljenih prispevkih s konferenc v obliki monografije, izdanih pri znanih založbah (Springer ipd.).

SKLEP:

- Pri tipu 2.01 v zvezi s tem ne uvajamo sprememb.
- O izjemah odloča za znanost pristojna državna institucija.

18. Nepopoln naslov revije v izpisu SICRIS

Nekateri avtorji so predlagali spremembo izpisa naslovov revij v bibliografijah v SICRIS-u (gre predvsem za podpolje 200e, ki se ne izpisuje).

SKLEP:

- Izpis do nadaljnjega ostane nespremenjen, saj je najprej treba preučiti, ali ne bi podpolje 200e preveč razširilo celotnih izpisov.

Pripravila:

Branko Kurnjek in Apolonija Marolt Zupan

Maribor, 14. 7. 2015